

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Inteligentne miasta – nowe wyzwania dla sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej: jak osiągnąć cele zrównoważonego rozwoju?

(2020/C 39/17)

Sprawozdawca generalny: Andries GRYFFROY (BE/EA), poseł do Parlamentu Flandrii

Dokument źródłowy: Pismo prezydencji fińskiej z wnioskiem o opinię

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Uznaje, że inteligentne miasto jest miejscem, w którym tradycyjne sieci i usługi stają się efektywniejsze dzięki wykorzystaniu technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych z korzyścią dla mieszkańców i przedsiębiorstw. Inteligentne miasto nie tylko stosuje technologie informacyjne i komunikacyjne (ICT) w celu lepszego wykorzystania zasobów i zmniejszenia emisji, lecz także administruje miastem w bardziej interaktywny, elastyczny i nie wykluczający nikogo sposób, zapewniając ludności lepsze usługi dzięki inteligentniejszym sieciom transportu miejskiego, zmodernizowanym obiektom dostawy wody i unieszkodliwiania odpadów, a także bardziej efektywnym sposobom oświetlania i ogrzewania budynków. Inteligentne miasto musi być również miejscem, w którym kładzie się nacisk na tworzenie sprzyjających włączeniu społecznemu i dostępnych struktur kształcenia i szkolenia, rozwój zdolności i talentów ludności oraz zapewnienie jej zdolności do uczestnictwa w rozwoju społeczności. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że cele zrównoważonego rozwoju ONZ w większym stopniu koncentrują się na tych celach, a mianowicie że należy zwrócić uwagę na fakt, iż zrównoważony rozwój wymaga całościowego obrazu wszystkich objętych nimi aspektów.
2. W nawiązaniu do opinii w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów i współpracy międzysektorowej w walce z ubóstwem energetycznym (sprawozdawczyni Kata Tüttő (HU/PES) ⁽¹⁾) podkreśla również znaczenie uwzględniania ubóstwa energetycznego przy określaniu różnych polityk i uważa, że jedną z najważniejszych zmian politycznych w ostatnich latach jest uznanie, że w kształtowaniu obecnej i przyszłej polityki energetycznej i klimatycznej należy również uwzględnić skutki społeczne.
3. Powtarza swoje stanowisko, wyrażone w przygotowanej przez Ilmara Reepalu (SE/PES) opinii pt. „Inteligentne miasta i społeczności – europejskie partnerstwo innowacyjne”, że bardzo ważne jest uznanie ogromnej różnorodności osad miejskich – niezależnie od tego, czy uznamy je za miasta czy też nie – a także znaczenia ich relacji i komplementarności z lokalnymi obszarami wiejskimi. Potwierdza również pogląd wyrażony w przygotowanej przez Endę Stensona (IE/EA) opinii pt. „Rewitalizacja obszarów wiejskich dzięki inteligentnym wsiom”, że „w ramach inicjatywy na rzecz inteligentnych obszarów wiejskich – na wzór modelu inteligentnych miast – należy przyjąć szerokie podejście w zakresie rozwoju i innowacji w celu uwzględnienia następujących sześciu wymiarów:
 - inteligentnej, innowacyjnej i wydajnej gospodarki opartej na przedsiębiorczości,
 - zwiększonej mobilności z dostępnymi, nowoczesnymi i zrównoważonymi sieciami transportowymi,
 - koncepcji ekologicznej i zrównoważonej energii,
 - wykwalifikowanych i zaangażowanych obywateli,
 - jakości życia w dziedzinie kultury, zdrowia, bezpieczeństwa i edukacji,
 - skutecznej, przejrzystej i ambitnej administracji”.Podkreśla jednak, że istotnym dodatkowym elementem promowania „inteligentnego działania” musi być zaangażowanie obywateli i zapewnienie im warunków do rozwijania ich potencjału poprzez edukację i wsparcie badań, innowacji i spójności społecznej. Wymaga to również skutecznego, przejrzystego i rzetelnego uregulowania kwestii ochrony i wykorzystywania danych.
4. Podkreśla istniejącą przepaść między regionami, większymi i mniejszymi miastami oraz małymi społecznościami w zakresie zasobów ludzkich i finansowych, umiejętności oraz cyfryzacji. W związku z tym przypomina, że należy dostosować strategię inteligentnego rozwoju do skali społeczności, a przyjęte podejście do konkretnej sytuacji każdej z nich. Powinno to obejmować infrastrukturę i wsparcie niezbędne do zapewnienia wszystkim grupom wystarczającego dostępu do usług cyfrowych i informacyjnych.

⁽¹⁾ COR-2018-05877-00-01-AC-TRA (PL) (Dz.U. C 404 z 29.11.2019, s. 53).

5. Zwraca uwagę, że Komisja Europejska w swoich zaleceniach wydanych po dokonaniu oceny proponowanych krajowych zintegrowanych planów w zakresie energii i klimatu na lata 2021–2030, przedstawionych przez poszczególne kraje UE, wezwała do ambitniejszego podejścia, aby osiągnąć cele klimatyczne na rok 2030 określone w porozumieniu paryskim i przejść do gospodarki neutralnej dla klimatu do 2050 r. poprzez zwiększone wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej, a także modernizację gospodarki.
6. Uznaje, że skala wyzwania i przekrojowy charakter zmiany klimatu wymagają zintegrowanych odpowiedzi opartych na rozwiązywaniu problemów i uwzględniających wielorakie interakcje, zachodzącą dynamikę i wyznaczone cele.
7. Podkreśla znaczenie silnego powiązania celów zrównoważonego rozwoju z celami polityki spójności na lata 2021–2027, w szczególności z celem polityki nr 2: „Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa dzięki propagowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem”, co mogłoby ułatwić osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju za pomocą celów szczegółowych określonych we wnioskach dotyczących rozporządzenia.
8. Uznaje, że transformacja w kierunku neutralnej dla klimatu przyszłości, oprócz niezbędnego dostosowania do skutków zmiany klimatu i dekarbonizacji sektorów energii, budynków i mobilności, obejmuje również przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, zrównoważoną transformację rolnictwa i systemów żywnościowych oraz ochronę ekosystemów i różnorodności biologicznej. W tym celu wspiera ewentualne utworzenie europejskiego obserwatorium neutralności klimatycznej.
9. Uznaje wysiłki podejmowane w ramach Porozumienia Burmistrzów i inicjatywy „Czysta energia dla wysp UE”, zmierzające do mobilizowania lokalnych władz, lokalnych przedsiębiorstw, środowisk akademickich i instytucji edukacyjnych, a także organizacji reprezentujących społeczności lokalne, do opracowania strategii dekarbonizacji. Wzywa europejskie władze lokalne i regionalne do podpisania się pod Porozumieniem Burmistrzów i inicjatywą „Czysta energia dla wysp UE”, ich wdrożenia i monitorowania działań zgodnie z ich wymogami.
10. Zachęca państwa członkowskie do uwzględnienia tematu inteligentnych społeczności w krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu i uznania ich ogromnego potencjału pod względem oszczędności kosztowej, efektywności energetycznej i redukcji emisji.

W sprawie inteligentnego zarządzania inteligentnymi społecznościami

11. Podkreśla, że inteligentne miasta i społeczności stanowią doskonałą okazję do wdrożenia mechanizmów inteligentnego zarządzania, a tym samym zwiększenia zdolności władz lokalnych do podejmowania decyzji w coraz bardziej złożonym środowisku.
12. Podkreśla potrzebę przyspieszenia przejścia na model inteligentnego zarządzania na szczeblu lokalnym i regionalnym poprzez rozwijanie i wdrażanie usług elektronicznych, które umożliwiają obywatelom dostęp do szerszego zakresu usług administracji elektronicznej z jednego konta.
13. Apeluje, by europejski semestr, jako narzędzie koordynacji polityki gospodarczej UE, został uznany za ramy działania na rzecz lepszej realizacji celów zrównoważonego rozwoju oraz planowania, monitorowania i oceny ich wdrażania w całej UE.
14. Potwierdza kluczową rolę wielopoziomowego sprawowania rządów w zapewnianiu władzom lokalnym możliwości skutecznego przeciwdziałania zmianie klimatu i realizacji celów zrównoważonego rozwoju oraz uznaje inteligentne miasta za silny czynnik wspomagający te działania.
15. Uznaje adekwatność stosowania opodatkowania i zamówień publicznych jako narzędzia do przyspieszenia wprowadzania na rynek innowacyjnych i zrównoważonych technologii, przy zagwarantowaniu, że ich wdrażanie odbywa się zgodnie z popytem i umożliwia sprostanie wyzwaniom dzięki stosowaniu zdecentralizowanych lokalnych rozwiązań.
16. Uważa, że otwarte dane w standardowych formatach są kluczowym narzędziem wspierającym tworzenie i rozwój inteligentnych miast. Podkreśla, że zapewnienie wraz z nimi „otwartych komponentów” (to jest otwartych interfejsów programowania aplikacji (API)) będzie ważnym elementem szybszego i bardziej elastycznego tworzenia i mnożenia inteligentnych rozwiązań miejskich.
17. Uznaje potencjał danych generowanych przez interfejsy użytkownika w świecie rzeczywistym, takie jak urządzenia mobilne lub inteligentne liczniki, i wzywa do opracowania kompleksowych ram, które uwzględniałyby i wykorzystywałyby dane generowane przez użytkowników do celów inteligentnego zarządzania, a jednocześnie zapewniałyby wymaganą ochronę właścicielom tych danych.
18. Przypomina o znaczeniu wspierania celów klimatycznych na szczeblu regionów lub miast – zarówno wtedy, gdy są wyznaczane w sposób bezpośredni, jak i wtedy, gdy wynikają z celów klimatycznych ustalanych na poziomie wyższym. Należy przy tym udostępnić techniczne i naukowe ścieżki transformacji wiodące do wyznaczonych celów.

19. Podkreśla, że inteligentne i zrównoważone zarządzanie obszarami miejskimi polega na odejściu od krótkoterminowych, nieholistycznych polityk na rzecz podejścia długoterminowego, systemowego i opartego na uczeniu się. To przestawienie się wymaga strategicznego i ciągłego zarządzania zmianami i odniesienia tego do obecnych struktur zarządzania obszarami miejskimi, gdyż podejmowane w obrębie tych struktur decyzje mogą mieć odizolowany i krótkoterminowy charakter.
20. Podkreśla, że o ile wyznaczanie celów jest ważne, to istnieje również potrzeba opracowania niezbędnych konkretnych środków oraz ich monitorowania, aby można było w razie potrzeby dokonać odpowiednich dostosowań. Tworzenie sieci uczenia się z innymi podmiotami i ośrodkami wiedzy poprawi ten proces uczenia się w odniesieniu do nie tylko celów, ale też środków.

Inteligentne miasta, miejscowości i wsie oraz wdrażanie celów zrównoważonego rozwoju

21. Przypomina, że w ostatnich latach KR intensywnie pracował nad ramami dotyczącymi celów zrównoważonego rozwoju oraz że niedawna opinia przygotowana przez Arnoldasa Abramavičiusa (LT/EPL) pt. „Cele zrównoważonego rozwoju: podstawa długoterminowej strategii UE na rzecz zrównoważonej Europy 2030”⁽²⁾ oraz opinia przygotowana przez Sirpę Hertell (FI/EPL) pt. „W kierunku zrównoważonej Europy 2030: działania następcze w związku z celami zrównoważonego rozwoju ONZ, transformacją ekologiczną i porozumieniem klimatycznym z Paryża”⁽³⁾ są podsumowaniem stanowiska Komitetu Regionów.
22. Potwierdza „zasadniczą potrzebę wspólnego uzgodnienia konkretnych celów pośrednich, wskaźników oraz pomiaru w czasie rzeczywistym danych związanych ze zmianą klimatu i celami zrównoważonego rozwoju wyznaczonymi przez lokalne gminy, miasta i regiony”, jak stwierdzono w opinii Sirpy Hertell (FI/EPL) pt. „W kierunku zrównoważonej Europy 2030: działania następcze w związku z celami zrównoważonego rozwoju ONZ, transformacją ekologiczną i porozumieniem klimatycznym z Paryża”⁽⁴⁾. Podkreśla w związku z tym, że inteligentne miasta i społeczności mogą stać się pionierami dzięki wdrażaniu inteligentnych technologii i procesów zbierania danych.
23. Potwierdza „potrzebę posiadania na szczeblu niższym niż krajowy solidnych danych dotyczących klimatu. Uwypukla znaczenie wykorzystania nowych technologii, takich jak sztuczna inteligencja, aby rzucić światło na działania na rzecz klimatu podejmowane przez społeczności lokalne. W związku z tym przypomina o znaczeniu jak najlepszego wykorzystania bazy danych Porozumienia Burmistrzów i możliwości stworzenia pomostu między danymi lokalnymi a wkładami ustalonymi na szczeblu krajowym poprzez ustanowienie wkładu na poziomie lokalnym”⁽⁵⁾. W tym kontekście ponownie przypomina o kluczowym znaczeniu zapewnienia inteligentnym miastom i społecznościom narzędzi mających zwiększyć ich zdolność gromadzenia, analizowania i wykorzystania danych w celu usprawnienia procesów decyzyjnych.
24. Uważa, że inteligentne podejście jest kluczowym narzędziem realizacji celów związanych z celem zrównoważonego rozwoju nr 11 dotyczącym zrównoważonych miast i społeczności, a także z celem nr 13 dotyczącym działań na rzecz klimatu.
25. Uznaje, że inteligentne miasta muszą angażować swoich obywateli, tak aby aktywnie uczestniczyli w kształtowaniu lokalnego kontekstu; inicjatywa ludzka, wspierana i uzupełniana przez ICT oraz usługi lokalne dostosowane do potrzeb obywateli, może umożliwić określenie i wdrażanie inteligentnych rozwiązań i wspólnych pomysłów, które poprawiają sytuację miast i zwiększają ich zrównoważony charakter, budując w ten sposób kapitał społeczny i odporne społeczności przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeby przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu. Podkreśla w związku z tym znaczenie zlikwidowania przepaści cyfrowej i podnoszenia umiejętności obywateli z myślą o tym, by inteligentne społeczności nie stawały poza nawias osób znajdujących się w trudnej sytuacji i by unikać wszelkiego rodzaju wykluczenia społecznego. Uważa także za istotne wspieranie efektywności energetycznej i innowacyjnych technologii w publicznych mieszkaniach socjalnych w celu zwalczania ubóstwa energetycznego.

Inteligentne miasta, miejscowości i wsie oraz przejście na zasobooszczędną, neutralną dla klimatu i różnorodną biologicznie Europę

26. W celu umożliwienia inteligentnej transformacji znaczenie strategiczne ma opracowanie konkretnych programów mających na celu zwiększenie umiejętności cyfrowych społeczeństwa, z uwzględnieniem różnych grup społecznych i warunków zawodowych i w oparciu o doświadczenia i najlepsze praktyki inteligentnych miast, które realizują porównywalne projekty.
27. Z zadowoleniem przyjmuje pionierskie doświadczenia niektórych inteligentnych społeczności, które już obecnie przedstawiają się na rozwiązania w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym w odniesieniu do budynków, mobilności, produktów, gospodarowania odpadami oraz planowania terytorialnego i zarządzania swymi terytoriami. Zachęca Komisję Europejską do dalszego promowania tego aspektu w odniesieniu do wszystkich inteligentnych społeczności. Wnoszony przez nie wkład odegra istotną rolę w realizacji celów zrównoważonego rozwoju.
28. Zauważa, że inteligentne technologie odgrywają kluczową rolę we wdrażaniu pakietu dotyczącego czystej energii i w pomyślnej realizacji przejścia na czystą energię. Wskazuje w tym kontekście, że inteligentne miasta i wspólnoty są potężnym narzędziem zapewniającym wdrażanie inteligentnych technologii w sposób spójny i zharmonizowany, przy jak największym wykorzystaniu obecnych możliwości w zakresie synergii.

⁽²⁾ COR-2019-00239-00-00-AC-TRA (PL) (Dz.U. C 404 z 29.11.2019, s. 16).

⁽³⁾ COR-2019-00965-00-01-PAC-TRA (PL) (zob. s. 27 niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽⁴⁾ COR-2019-00965-00-01-PAC-TRA (PL).

⁽⁵⁾ COR-2019-00965-00-01-PAC-TRA (PL).

29. Uważa, że lokalne społeczności energetyczne są potężnym zasobem zapewniającym sprawiedliwe przejście na czystą energię i wspiera zaangażowanie obywateli w inteligentne miasta i społeczności i przypomina w tym kontekście propozycje, jakie przedstawił w tym zakresie ⁽⁶⁾.
30. Przypomina, że przyroda odgrywa ważną rolę w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju związanych z ubóstwem, głodem, zdrowiem, dobrostanem i zrównoważonymi miastami. Podkreśla, że inteligentne miasta i społeczności powinny rozważyć rozwiązania oparte na środowisku naturalnym i zieloną infrastrukturę jako niezbędną politykę uzupełniającą, by zapewnić ochronę funkcji ekosystemu i różnorodności biologicznej oraz promować ich zrównoważone wykorzystanie, a także ograniczyć eksploatację gleby.
31. Przypomina, że w ramach europejskiej długoterminowej strategii na rzecz neutralności klimatycznej do 2050 r. uznano kluczową rolę inteligentnych technologii i miast w osiągnięciu neutralności klimatycznej.
32. Wnosi o to, by nie tylko bardziej uwzględnić kwestię klimatu w budżecie, ale by także wprowadzić skuteczne środki mające na celu stopniowe zniesienie dotacji do paliw kopalnych, by zapewnić równe szanse dla energii odnawialnej, zachęcić do zmiany zachowań i wygenerować środki niezbędne do wspierania sprawiedliwej transformacji.
33. Zauważa, że transformacja w kierunku neutralności klimatycznej stwarza wysokiej jakości miejsca pracy w sektorach gospodarki o obiegu zamkniętym, czystej energii, żywności i rolnictwa. Wzywa UE do zwiększenia spójności celów klimatycznych dzięki polityce spójności, Europejskiemu Funduszowi Społecznemu (EFS+) oraz InvestEU.
34. Zwraca uwagę na to, że rozwiązania w zakresie „inteligentnej wody” mają coraz większe znaczenie jako element kompleksowej polityki na rzecz inteligentnych miast, ukierunkowanej na rozwiązania przyjazne klimatowi.
35. Przywołuje znaczenie wdrażania inteligentnej infrastruktury i uważa, że inteligentne miasta i społeczności są naturalnymi pionierami w tej dziedzinie.
36. Przypomina, że efektywność energetyczna budynków ma kluczowe znaczenie dla pomyślnego przejścia do neutralności klimatycznej oraz że inteligentne rozwiązania mają odgrywać tu rolę decydującą. Przypomina w związku z tym, że te inteligentne rozwiązania mogą być skuteczne tylko wtedy, gdy są wpisane w kontekst inteligentnych miast i społeczności i nie są wdrażane jako rozwiązanie odosobnione. Przypomina również o ważnej roli odgrywanej przez inicjatywę „Inteligentne finansowanie na rzecz inteligentnych budynków” w finansowaniu tego celu.
37. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne odgrywają wiodącą rolę we wdrażaniu zrównoważonej polityki mieszkaniowej i tym samym wnoszą znaczący wkład w praktyczną realizację celów polityki UE.
38. Wzywa do wprowadzenia zachęt ukierunkowanych na zapewnienie maksymalnej efektywności energetycznej w nowych budynkach i na modernizację według standardów domu pasywnego, wraz, w stosownych przypadkach, z wykorzystaniem inteligentnych technologii w budynkach.
39. Przypomina o poparciu KR-u dla planów zrównoważonej mobilności miejskiej opartych na multimodalności i skoordynowanym wykorzystaniu nisko- lub bezemisyjnego miejsko-regionalnego transportu i takiejże logistyki. Podkreśla przy tym podstawową rolę transportu kolejowego i wodnego w zmniejszaniu emisji.
40. Przypomina, że sektor transportu miejskiego obecnie doświadcza zmiany paradygmatu i sam ją kształtuje, a jednocześnie zachodzą zbieżne zmiany w zakresie zużycia energii (elektryfikacja, paliwa alternatywne), technologii (ITS) i zachowań (konsumpcja współdzielona, nacisk na aktywne podróżowanie). Zmiany te dotyczą zarówno transportu pasażerskiego, jak i transportu towarów, zarówno podróży służbowych, jak i prywatnych. Ta zmiana paradygmatu może być ukierunkowana na osiągnięcie celów inteligentnych miast, takich jak stymulowanie lokalnego rynku innowacji, uwzględnianie najlepszych dostępnych technologii i podejmowanie decyzji opartych na wiedzy.
41. Uważa, że inteligentne technologie mobilności mogą pomóc w znalezieniu zrównoważonych rozwiązań w zakresie mobilności na obszarach słabo zaludnionych, wiejskich i w regionach peryferyjnych, a także w promowaniu aktywnej mobilności mogącej poprawić zdrowie obywateli.

Zapewnianie inteligentnym społecznościom większych możliwości finansowania innowacyjnych rozwiązań i tworzenia szybkiej ścieżki dostępu do nich

42. Przypomina, że regiony najbardziej oddalone i inne regiony wyspiarskie są idealnymi miejscami do wypróbowywania alternatywnych rozwiązań technologicznych, energetycznych i proceduralnych oraz że są nawet uznawane za „żywe laboratoria”. Ich odizolowanie, odległość od centrum Europy, duża różnorodność biologiczna, bliskość morza i dostęp do niego, ekstremalne zjawiska środowiskowe (atmosferyczne i geologiczne) oraz dostępność geotermalnych źródeł – w kontekście opracowywania rozwiązań służących realizacji celów zrównoważonego rozwoju – to raczej atuty geograficzne niż ograniczenia, jeśli chodzi o testowanie prototypów w warunkach kontrolowanych, lecz także o najwyższym stopniu trudności.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 86 z 7.3.2019, s. 36.

43. Podkreśla potencjał stref lokalnych, w których można testować elastyczne i innowacyjne narzędzia lub alternatywne przepisy w realnym kontekście miejskim. Może to umożliwić poszukiwanie zrównoważonych innowacji oraz ich ewentualne późniejsze wdrażanie (np. w sektorze mieszkaniowym). Miasto jako „maszyna uczenia się” ułatwia społeczne uczenie się i umożliwia współpracę, co może zmniejszyć ryzyko społeczne.
44. Zwraca uwagę na znaczenie decentralizacji w dziedzinie opodatkowania w celu lepszego uwzględnienia w kontekście lokalnym środków podatkowych związanych z klimatem na szczeblu regionalnym i na szczeblu dużych miast.
45. Zaznacza, jak ważne jest zapewnianie społecznościom lokalnym narzędzi i działań na rzecz budowania zdolności, aby umożliwić im transformację w kierunku inteligentnych społeczności, zniwelowanie przepaści cyfrowej i zadbanie o to, by żaden obywatel nie pozostał w tyle.
46. Przypomina o kluczowej roli partnerstw publiczno-prywatnych (PPP) we wdrażaniu inteligentnych miast i społeczności oraz wzywa Komisję Europejską do podjęcia dalszych wysiłków na rzecz stworzenia warunków sprzyjających stosowaniu tego instrumentu przez duże i małe jednostki władzy lokalnej.
47. Przywołuje rolę inteligentnych społeczności jako siły napędowej inteligentnej i sprzyjającej włączeniu społecznemu transformacji energetycznej i wzywa Komisję Europejską do dalszego wspierania inteligentnych miast i społeczności w ich działaniach poprzez przeznaczone specjalnie dla nich i dostępne instrumenty finansowe.
48. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Komisji Europejskiej o przygotowaniu misji dotyczącej neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast w ramach nowego programu „Horyzont Europa”.
49. Apeluje o to, by unijna polityka przeciwdziałania zmianie klimatu była holistyczna i oparta na podejściu systemowym i zintegrowanym. Odnotowuje, że do tej pory polityki UE i polityki krajowe były często rozdrobione między różnymi sektorami i kategoriami oraz obszarami miejskimi i wiejskimi.

Bruksela, dnia 9 października 2019 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów